

**Hallituksen esitys Eduskunnalle pelikasinotoimintaa koske-
vaksi lainsäädännöksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa pe-
likasinotoiminta Suomessa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arpa-
jaislakia ja rikoslakia siten, että Raha-auto-
maattiyhdistyksen harjoittamia ruletti-, kortti-
ja raha-automaattipelejä sekä muita niihin ver-
rattavia niin sanottuja kasinopelejä voitaisiin
erikseen myöntettävän luvan nojalla pelata
nykyistä korkeammin panoksin erityisissä tätä
toimintaa varten varatuissa tiloissa, pelikasi-
noissa.

Pelikasinotoimintaa harjoittaisi yksinoikeu-
della Raha-automaattiyhdistys, ja toimintaa
valvoisi sisäasiainministeriö.

Mikäli vastaavat muutokset tehdään myös
Ahvenanmaan arpajaislainsäädäntöön, Ålands
Penningautomatförening voi saada Ahvenan-
maan maakuntahallituksen luvan pelikasinotoiminnan harjoittamiseen Ahvenanmaan alu-
eella.

Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan
mahdollisimman pian ehdotettujen lakien tul-
tua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi.

YLEISPERUSTELUT

**1. Nykyinen tilanne ja
ehdotetut muutokset**

1.1. Nykyinen tilanne ja muutoksen syyt

Sanalla pelikasino on kansainvälisesti vakiin-
tunut käsitesisältö. Pelikasinolla tarkoitetaan
tähän tarkoitukseen sisustettua, valvottua huo-
netilaa, johon on sijoitettu erilaisia rahapelejä
yleisön käytettäväksi. Yleisimpiä kasinoiden ra-
hapelejä ovat ruletti-, kortti- ja noppapelit,
joista kustakin on useita sovellutuksia. Lisäksi
kasinoissa on tavallisesti erilaisia raha-auto-
maatteja. Pelaaminen eli arvonta tapahtuu ka-
sinopelissä heti panosten asettamisen jälkeen,
ja voitot maksetaan pelimerkkeinä välittömästi
kunkin pelin päätyttyä.

Nykyisen lainsäädännön nojalla yleisölle on
eräiden ravintoloiden yhteydessä ja eräissä
muissa erityisissä pelitiloissa järjestetty mah-
dollisuus pelata ajanvietepeleinä Black Jack
-korttipeliä ja rulettia. Tämän pelitoiminnan
harjoittaminen on arpajaislain (491/65) nojalla
annettu Raha-automaattiyhdistyksen yksinoi-
keudeksi. Pelikasinoina näitä pelejä olisi mah-
dollista pelata myös korkeammin panoksin.
Korttipelin ja ruletin toimeenpaneminen sellai-
sin pienehköin panoksin, joita käytettäessä
kysymyksessä ei ole uhkapeli, on jo nykyisin-
kin arpajaislain 3 §:n 4 momentin mukaan
mahdollista, niin kuin edellä on todettu. Raja
ajanvietepeliksi katsottavan ja uhkapelinä pi-
dettävän pelin välillä ei ole täsmällisesti määri-
teltävissä.

Ensimmäinen varsinainen pelikasino perustettiin 1800-luvun lopulla Monte Carloon. Se on edelleen toiminnassa. Kasinoita on eri puolilla maailmaa noin 80 valtiossa. Keski-Euroopassa pelikasinoita on runsaasti ja useassa maassa. Sen sijaan niitä ei ole lainkaan Pohjoismaissa. Tanskassa hallitus on antanut esityksen pelikasinolainsäädännöksi. Ruotsissa on suunnitelmia toiminnan aloittamiseksi.

Suhtautuminen rahapeleihin on muuttunut sallivammaksi. Kansalaisten vapaa-ajan lisääntyminen ja kulutukseen käytettävissä olevien tulojen kasvu ovat lisänneet erilaisten viihde- ja ajanvietepalvelujen kysyntää. Ulkomaanmatkoillaan on moni suomalainen voinut tutustua pelikasinotoimintaan käytännössä.

Pelikasinotoiminnalla on tarkoitus kerätä varoja arpajaislain 3 §:n 4 momentissa luetteluihin yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Pelikasinolla on arvioitu olevan myönteisiä vaikutuksia matkailun kannalta, ja luvallisesti järjestetyn pelikasinotoiminnan on ulkomailla todettu hillitsevän laitonta uhkapeliä, jota on esiintynyt Suomessakin.

Pelikasinotoimintaa koskevassa aikaisemmassa keskustelussa on viitattu pelistä mahdollisesti aiheutuviin sosiaalisiin haittoihin. Nykyisiä pelimuotoja ja kansalaisten pelaamiskäyttäytymistä on selvitetty Raha-automaattiyhdistyksen 2 päivänä huhtikuuta 1990 julkistamassa pelaajatutkimuksessa. Merkittäviä sosiaalisia haittoja ei tutkimuksen perusteella ole ilmennyt. Jo nyt käytössä olevissa luvanvaraisissa rahapeleissä on käytännössä mahdollista pelata suuriakin summia rahaa. Hallituksen esityksen mukaan pelaaminen kasinossa olisi valvottua, mikä on omiaan vähentämään mahdollisia haittoja.

Edellä esitetyn johdosta ehdotetaan, että pelikasinotoiminta sallitaan myös Suomessa. Maassamme harjoitettava rahapelitoiminta on pääsääntöisesti monopolisoitua ja luvanvaraista. Myös pelikasinotoimintaa tulisi voida harjoittaa yksinoikeudella ja siihen myönnettävän erityisen yksilöidyn luvan nojalla. Tämä mahdollistaisi myös toiminnan asianmukaisen valvonnan.

Raha-automaattiyhdistys hankkii raha-automaatti- ja muulla pelitoiminnalla varoja jaettaviksi arpajaislaissa tarkoin säänneltyihin yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Myös pelikasinotoiminnan harjoittamiseen olisi parhaat edellytykset ja asiantuntemus Raha-automaattiyhdistyksellä, joka jo harjoittaa pelitoimintaa myös

ruletti- ja korttipeleillä. Yhdistyksellä on valmis pelitoiminta-, huolto- ja valmistusorganisaatio, jota voitaisiin käyttää varsinaista pelikasinotoimintaa varten. Antamalla toiminta julkisoikeudellisen yhdistyksen harjoitettavaksi voitaisiin taata toiminnan asianmukaisuus ja luotettavuus.

1.2. Ehdotetut muutokset

Pelikasinotoiminnan harjoittaminen edellyttää vain suhteellisen vähäisiä muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön. Perussäännökset nyt kysymyksessä olevista peleistä ja toiminnan harjoittamisesta ovat arpajaislaissa. Arpajaislain 1 §:n 2 momentissa säädetään lain soveltamisalasta. Sitä ehdotetaan laajennettavaksi käsittämään myös pelikasinotoiminta. Lain 3 §:n mukaan pelilaitteiden pitäminen ja muiden rahapelien toimeenpaneminen on luvanvaraista. Oy Veikkaus Ab:n ja Suomen Hippos ry:n toimeenpaneman veikkaus-, arpajais- ja vedonlyöntitoiminnan osalta noudatetaan toimilupajärjestelmää. Vastaava järjestelmä olisi tarkoituksenmukainen myös pelikasinoiden kohdalla. Kuten edellä mainitut luvat myös toimiluvan pelikasinotoimintaan myöntäisi valtioneuvosto.

Arpajaislaissa tulisi lisäksi säännellä pelikasinoon sisäänpääsyn ikärajasta samoin kuin pelin toimeenpanijan velvollisuudesta ja oikeudesta kieltää pelaaminen tietyissä olosuhteissa. Pelin luonteesta johtuen pelikasinoihin ei tulisi päästää alaikäisiä. Sosiaalisten haittojen ja pelivilpin estämiseksi pelin toimeenpanijan edustajalla tulisi olla oikeus ja eräissä tapauksissa velvollisuus kieltää yksittäisen pelaajan pelaaminen tai rajoittaa sitä. Pelaamista velaksi tai päihtyneenä ei tulisi sallia. Näistä rajoituksista ehdotetaan otettaviksi säännökset arpajaislain 5 §:ään. Pelaajien rekisteröimiseen ei ole välttämätöntä tarvetta vaikka sellainen on ulkomaisissa pelikasinoissa yleistä. Lakiin ei ehdoteta pelaajille velvollisuutta henkilöllisyytensä ilmaisemiseen, joskin se esimerkiksi vaadittavan ikärajan täyttämisen osoittamiseksi voi yksittäistapauksessa olla pelaajan edun mukaista.

Pelikasinon pitämisen varsinaisena lainsäädännöllisenä esteenä on vakiintuneen tulkinnan mukaan pidetty uhkapeliä koskevia rangaistussäännöksiä. Rikoslain 43 luvun 4 §:ssä on säädetty rangaistavaksi huoneen pitäminen uhka-

pelin harjoittamista varten sekä uhkapelin toimeenpaneminen tai sen harjoittamisen salliminen ravintolassa tai muussa julkisessa paikassa. Myös uhkapeliin osallistuminen on rangaitavaa. Rikoslain säännösten tarkoituksena on ollut estää yksityishenkilöiden toimeenpanema uhkapeli ja osallistuminen sellaiseen. Kun säännösten on kuitenkin katsottu koskevan myös viranomaisen luvalla toimeenpantavaa rahapeliä, rikoslakia tulisi muuttaa siten, että uhkapelikielto ei koskisi luvallista pelikasino-toimintaa.

Edellä mainittujen laintasoisten säännösten lisäksi tulisi arpajaislain nojalla annetun raha-automaattiasetuksen 6 §:n 1 momentin (884/76) säännökseen yhdistyksen toimialasta lisätä pelikasinotoiminta. Asetuksessa tulisi myös säännellä toimiluvasta ja siihen otettavista ehdoista, jotka koskisivat muun muassa pelikasinoiden lukumäärää ja sijaintipaikkakuntia, pelilaitteiden lukumääriä ja pelipanosten enimmäismäärää, pelikasinon aukioloaikoja sekä toiminnan valvontaa. Yksityiskohtaisesti nämä ja muut tarpeelliset ehdot määriteltäisiin toimiluvassa.

Raha-automaattiyhdistyksen toimeenpanemien pelien yleinen valvonta kuuluu raha-automaattiasetuksen perusteella sisäasiainministeriölle. Tämä yleisvalvonta tulisi ulottumaan suoraan raha-automaattiasetuksen 34 §:n nojalla myös pelikasinotoimintaan. Varsinainen peli ja pelaajakohtainen valvonta on tarkoituksenmukaista jättää pelin toimeenpanijan tehtäväksi. Toimilupaan otettavilla ehdoilla ja sisäasiainministeriön tarvittaessa suorittamalla tarkastuksilla varmistuttaisiin valvonnan asianmukaisuudesta.

2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Pelikasinotoiminnan edellytyksiä on tutkittu useissa selvityksissä 1960-luvulta lähtien. Kauppa- ja teollisuusministeriön asettama pelikasinotoimikunta julkisti mietintönsä vuonna 1969 (komiteamietintö 1969: B 103). Siinä esitetty lainsäädännöllinen ratkaisu pelikasinotoiminnalle on uhkapelikiellon syrjäyttämistä koskevalta osaltaan nyt esitetyn kaltainen. Pelikasinotoiminnan aloittamisesta on 1970- ja 1980-luvuilla tehty aloitteita ja käyty aika ajoin vilkastakin keskustelua. Sisäasiainministeriö asetti tammikuussa 1990 työryhmän, jonka tehtävänä oli virkatyönä selvittää pelikasinotoiminnan harjoittamisen edellytykset Suomes-

sa sekä laatia ehdotus tarvittaviksi säännöksiksi perusteluineen. Esitys perustuu työryhmän ehdotukseen. Siitä hankittiin lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Helsingin poliisilaitokselta, tietosuojavaltuutetulta, Ålands landskapsstyrelseltä, Matkailun edistämiskeskukselta, Oy Alko Ab:ltä, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:ltä, Hotelli- ja ravintolaneuvosto ry:ltä, Suomen Varustamoyhdistys ry:ltä, Ålands Redarförening rf:ltä ja Ålands Penningautomatföreningiltä. Raha-automaattiyhdistyksen edustaja on osallistunut esityksen valmisteluun pysyvänä asiantuntijana ja yhdistystä on kuultu valmistelun kestäessä. Opetusministeriön lausuntoon on liitetty sen hankkima Oy Veikkaus Ab:n lausunto.

Lausunnonantajat ovat suhtautuneet pelikasinotoiminnan aloittamiseen ja sen edellyttämään ehdotettuun lainsäädäntöön periaatteessa myönteisesti. Esityksen yksityiskohtia on tarkistettu lausunnoissa tehtyjen huomautusten johdosta.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Maassamme käytettiin vuonna 1988 kulutusmenoihin 223,4 miljardia markkaa. Raha-automaattiyhdistyksen, Oy Veikkaus Ab:n ja Suomen Hippos ry:n toimeenpanemia rahapelejä pelattiin yli 4,3 miljardilla markalla. Pelaamiseen käytettävä rahamäärä on vuosittain tuntuvasti kasvanut. Vuonna 1989 pelaamiseen käytettiin jo yli 5,2 miljardia markkaa.

Raha-automaattiyhdistyksen arvion mukaan perustettavassa pelikasinossa kävijöiden määrä olisi noin 300 000 vuodessa. Pelikasinon kokonaistuotoksi voittojen maksun jälkeen arvioidaan 75—100 miljoonaa markkaa.

Valtioneuvosto on vuonna 1990 jakanut valtion tulo- ja menoarvion lukuryhmän 33.92—95 (Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö) momenteille merkittyä raha-automaattivastuksia 757,8 miljoonaa markkaa. Valtioneuvosto jakaa Raha-automaattiyhdistyksen tuoton vuosittain arpajaislain 3 §:n mukaisesti käytettäväksi yleisen kansanterveyden edistämiseen, lastensuojelun tukemiseen, aistiovallisten huoltamiseen, vanhusten huollon tukemi-

seen, invalidihuollon tukemiseen, nuorisokasvatuksen kehittämiseen, valmistautumiseen ihmishenkien suojelemiseen ja pelastamiseen suuronnettomuuksissa ja kaikille avoimien lomanviettopaikkojen hankkimiseen tai ylläpitämiseen taikka tähän verrattavaan lomanviettomahdollisuuksien edistämiseen sekä raittiustyöhön ja päihdehuollon edistämiseen. Pelikasinotoiminnan aloittamisen voidaan arvioida käytännössä lisäävän raha-automaattivarojen kertymää. Kun pelikasinotoiminta ainakin aluksi lisäisi Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa kuitenkin vain verrattain vähäisessä määrin, ei varojen jakoperusteita esitetä tässä yhteydessä laajennettaviksi. Raha-automaattivarojen jakomenettely säilyisi myös ennallaan. Esityksellä ei ole viranomaisorganisaatioon kohdistuvia vaikutuksia.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Raha-automaattiyhdistys, jota esityksessä ehdotetaan pelikasinotoiminnan järjestäjäksi, ei maksa tuloveroa valtiolle. Se maksaa tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 18 §:n mukaan tuloveroa ainoastaan kunnalle ja vain muusta tulostaan kuin siitä, joka kertyy arpajaislaissa ja ajanvietteautomaateista annetussa laissa tarkoitetusta toiminnasta tai musiikkiautomaattien pitämisestä. Jokaisesta maksua vastaan käytettäväksi asetettavasta automaatista suoritetaan leimaverolain säännösten mukaisesti leimavero. Yhdistyksen vuonna 1989 maksama leimaveron määrä oli yhteensä 43,2 miljoonaa markkaa.

Raha-automaattiyhdistyksen toiminta on verrattavissa Oy Veikkaus Ab:n ja Suomen Hippos ry:n toimintaan. Viimeksi mainituille on niin ikään säädetty yksinoikeus tiettyihin rahapeleihin. Näiden toimintojen verokohtelusta säädetään arpajaisverolaissa (259/70). Yhdenmukaisuusnäkökohdat huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaista, että myös Raha-automaattiyhdistyksen pelit kuuluisivat arpajaisverolain soveltamisalaan. Kun lisäksi erityisesti kasinopelissä voi kertyä suuriakin voitto-

määriä, olisi rajanveto tuloverotukseen samalla pelaajan kannalta selkeä. Arpajaisverolain säännösten mukaan pelin toimeenpanija suorittaa veron pelaajan puolesta.

Koska yksittäisistä peleistä pelaajille maksettavat voitot eivät ole kasinopelien osalta taroitukseen sopivalla tavalla selvitettävissä, verotuksen perusteena voitaisiin pitää pelitoiminnan kokonaistuottoa eli käytettyjen rahapanosten yhteismäärän ja pelaajille maksettujen voittojen erotusta. Peliautomaattien laitekohtaisesta leimaverosta voitaisiin tällöin luopua. Raha-automaattiyhdistyksen toiminnan tarkoitus huomioon ottaen arpajaisverona perittävän määrän tulisi vastata laitekohtaisena suoritettavan leimaveron määrää.

Eduskunnalle on tarkoitus antaa Raha-automaattiyhdistyksen pelitoiminnan verokohtelua koskeva ehdotus arpajaisverolain muuttamista koskevan esityksen yhteydessä.

Ahvenanmaan maakunnassa arpajaislainsäädäntö kuuluu itsehallinnon piiriin. Ahvenanmaalla on voimassa oma arpajaislainsäädäntö, jonka nojalla toimintaa raha-automaateilla ja kasinopeleillä harjoittaa maakunnallinen julkisoikeudellinen yhdistys, Ålands Penningautomatförening. Rikoslain 43 luvun 4 §:n uhkapeleikielto rajoittaa kasinotoimintaa myös Ahvenanmaalla. Arpajaisvero menee kokonaisuudessaan valtiolle, joten ehdotettu verokohtelun muutos koskisi myös Ahvenanmaata.

Ruotsin kanssa on tehty sopimus automaattipelistä Suomen ja Ruotsin välillä säännöllisessä linjaliikenteessä olevilla matkustaja-aluksilla (SopS 59/79). Sen soveltamispiiriin eivät muodollisesti kuulu meillä raha-automaatteihin lainsäädännössä rinnastetut ruletti- ja korttipelit. Aluksilla on kuitenkin toimeenpantu myös ruletti- ja korttipelisiä pienehköin pelipanoksina Suomen lainsäädännössä säädetyn yksinoikeuden ja Ruotsin asianomaisen viranomaisen (Lotterinämden) myöntämällä luvilla. Jos varsinaista pelikasinotoimintaa aiottaisiin harjoittaa myös ruotsinlaivoilla sen toimeenpanon edellytykset Ruotsin lainsäädännön kannalta tulee vielä erikseen selvittää asianomaisten viranomaisten välisin neuvotteluin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Arpajaislaki

1 §. Arpajaislain 1 §:n 2 momentissa säädetään lain soveltamisalasta. Soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös pelikasinotoimintaa. Lakiin ei ole otettu pelikasinotoiminnan määritelmää, koska sen katsotaan olevan yleisesti tunnettu. Pelikasinotoiminnalla tarkoitetaan yleisperustelujen mukaisesti niin sanotun kasinopelin toimeenpanemista maksua vastaan joko tätä tarkoitusta varten erityisesti varatussa huoneistossa tai esimerkiksi anniskeluravintolan yhteyteen tai matkustaja-alukseen sisustetussa tilassa. Raha-automaattiasetuksen nojalla annettavassa toimiluvassa määrättäisiin tarkemmin pelikasinotoiminnan ehtoista.

3 §. Lain 3 §:n 4 momentin mukaan pelilaitteiden pitäminen ja muiden rahapelin toimeenpaneminen on luvanvaraista. Myös pelikasinotoiminta ehdotetaan luvanvaraiseksi. Lain 3 §:n 4 momentissa säädettyihin lupaa edellyttäviin pelimuotoihin ehdotetaan sen vuoksi lisättäväksi pelikasinotoimintaa. Pelikasinotoimintaan annettavasta luvasta säädettäisiin tarkemmin raha-automaattiasetuksessa ja varsinaiset lupaehdot otettaisiin toimilupaan.

5 §. Raha-automaattiasetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan alle 15 vuoden ikäinen henkilö saa käyttää raha-automaattia vain samaan perheeseen kuuluvan täysi-ikäisen henkilön läsnäollessa. Kasinossa on pelin luonteesta ja pelaamisympäristöstä johtuen edellytettävä korkeampaa ikärajaa, joka olisi 18 vuotta. Alaikärajan asettaminen 18 vuodeksi on tarpeen myös lapsiin ja nuoriin kohdistuvien sosiaalisten haittojen torjumiseksi. Säädettyä vähimmäisikärajaa tarkoittaisi sekä sisäänpääsyä pelikasinoon että pelaamista siellä. Ikärajaa olisi sellaisenaan sovellettava myös toimeenpanijan omaan kasinossa työskentelevään henkilökuntaan.

Pelin toimeenpanijalla tarkoitetaan Raha-automaattiyhdistystä, joka raha-automaattiasetuksen 2 §:n 2 momentissa mainitun luvan nojalla harjoittaisi pelikasinotoimintaa.

Alkoholin nauttiminen alentaa yleisesti harkintakykyä. Siitä johtuvien haittojen estämiseksi pelikasinoon ei saisi päästää henkilöä,

joka ilmeisesti on alkoholin taikka muun päihdyttävän tai huumaaavan aineen vaikutuksen alainen. Järjestyshäiriöiden torjumiseksi on tarpeen estää päihtyneiltä jo pääsy pelikasinon eikä ainoastaan pelaamista. Ehdotettu kieltö vastaa sanonnaltaan ja sisällöltään alkoholilaissa (459/68) olevaa vähittäismyynnin ja anniskelun kieltoa.

Yksittäiselle pelaajalle taloudellisilta vaikutuksiltaan kenties kohtuuttomiksi muodostuvien seurausten ehkäisemiseksi ehdotetaan pelaaminen velaksi tai panttia vastaan kiellettäväksi. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että pelin toimeenpanija saisi hyväksyä pelin tai pelimerkkien maksuksi vain käteisen rahan ja siihen verrattavat maksuvälineet kuten vaihdettavan valuutan, matka- ja käyttöshekit sekä pankki- ja luottokortit mutta ei sen sijaan velkakirjaa, panttia tai muuta myöhemmin täytettävää sitoumusta, jonka annettuaan pelaaja voisi vielä pelin päätyttyäkin jäädä pelin toimeenpanijalle velkaa. Käytännön pelitilanteessa pelipanoksen maksu on mahdollinen vain käteisellä rahalla tai pelimerkillä. Pelimerkkien myymistä pelihuoneistossa edellä mainituilla käteiseen rinnastettavilla maksuvälineillä ei ole nykyaikaisten maksuvälineiden kehitys huomioon ottaen tarkoituksenmukaista rajoittaa ehdotettua enempää.

Pelin toimeenpanijalla tulee olla oikeus puuttua pelaajan pelaamiseen silloin, kun on perusteltua syytä epäillä pelivilppiä, sekä sosiaalisten syiden niin vaatiessa. Sosiaalisina perusteina tulisivat kysymykseen lähinnä ilmeinen yli varojen pelaaminen tai psyykkinen riippuvuus, ”pelihimo”. Edellä mainituissa tapauksissa pelin toimeenpanijalla olisi oikeus rajoittaa yksittäisen pelaajan pelaamista. Tarvittaessa pelin toimeenpanijan edustajalla olisi tällöin mahdollisuus kieltää pelaaminen koko kasinossa tai sen yksittäisillä peleillä.

1.2. Rikoslaki

Pelikasinotoiminnan harjoittamisen varsinaisena lainsäädännöllisenä esteenä on pidetty rikoslain 43 luvun 4 §:n uhkapelikieltoa. Rangaistavaksi on säädetty hioneen pitäminen uhkapelin harjoittamista varten sekä pelin toimeenpaneminen ravintolassa tai muussa julki-

sessä paikassa samoin kuin uhkapelin harjoittamisen salliminen edellä mainituissa paikoissa. Myös uhkapeliin osallistuminen on säädetty rangaistavaksi. Uhkapelikieltoa ehdotetaan rajoitettavaksi siten, että se ei koskisi arpajaislainsäädännössä säädettyä luvallista pelikasinotoimintaa. Arpajaislainsäädäntö tarkoittaisi tässä arpajaislakia ja vastaavaa Ahvenanmaan maakuntalakia, landskapslagen om lotterier (10/66). Lakiteknisesti muutos ehdotetaan toteutettavaksi lisäämällä 4 §:ään uusi 5 momentti.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollis-

simman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Säättämisjärjestys

Pelikasinotoimintaa ei ole voitu maassamme laillisesti harjoittaa. Sen salliminen yksinoikeudella harjoitettavaksi ei niin ollen loukkaa olemassa olevia saavutettuja oikeuksia. Esitys ei edellytä normaalista poikkeavaa säättämisjärjestystä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki arpajaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 1 päivänä syyskuuta 1965 annetun arpajaislain (491/65) 1 §:n 2 momentti ja 3 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ovat, 1 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (922/72) ja 3 §:n 4 momentti, 25 päivänä maaliskuuta 1988 annetussa laissa (244/88), sekä *lisätään* 5 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista, koskee sekä tavara- että raha-arpajaisia, vedonlyöntiä ja muuta sellaista toimintaa, jossa siihen maksua vastaan osallistuvalla luvataan arpomisella tai muulla sattumaan perustuvalla toimituksella määrättävä voitto, niin myös pelikasinotoimintaa sekä muuta peliautomaattien ja muiden pelilaitteiden tai pelien pitämistä maksua vastaan käytettävänä siten, että pelaaja voi saada voittona rahaa, tavaraa tai muun rahanarvoisen etuuden taikka niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkeitä, mikäli asetuksella ei säädetä toisin sellaisen pelin tai laitteen osalta, josta voi saada voittona tavaraa, muun rahanarvoisen etuuden tai niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkeitä.

3 §

Peliautomaattien ja muiden 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen pelilaitteiden ja pelien pitämiseen maksua vastaan käytettävänä sekä pelikasinotoimintaan voidaan antaa lupa automaattitoimintaa harjoittamaan perustetulle julkisoikeudelliselle yhdistykselle. Lupa voidaan antaa varojen hankkimiseksi yleisen kansanterveyden edistämiseen, lastensuojelun tukemiseen, aistiviallisten huoltamiseen, vanhusten huollon tukemiseen, invalidihuollon tukemiseen, nuorisokasvatuksen kehittämiseen, valmistautumiseen ihmishenkien suojelamiseen ja pelastamiseen suuronnettomuuksissa ja kaikille avoimien lomanviettopaikkojen hankkimiseen tai ylläpitämiseen taikka tähän verrattavaan lomanviettomahdollisuuksien edistämi-

seen sekä raittiustyöhön ja päihdehuollon edistämiseen.

5 §

Pelikasinoon ei saa päästää henkilöä, joka ilmeisesti on alle 18-vuotias taikka ilmeisesti alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumausaineen vaikutuksen alainen. Pelaaminen ei ole sallittua velaksi tai panttia vastaan. Pelin

toimeenpanijalla on oikeus kieltää henkilöltä pelaaminen tai rajoittaa hänen pelaamistaan, jos häntä todennäköisin syin epäillään pelivilpistä taikka jos pelaaminen ilmeisesti on aiheuttanut tai on aiheuttamassa hänelle taloudellisesta tai terveydellisestä syystä johtuvaa sosiaalista haittaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki

rikoslain 43 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoslain 43 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on 17 päivänä marraskuuta 1939 annetussa laissa (402/39), uusi 5 momentti seuraavasti:

43 luku

**Hyviä tapoja koskevien määräysten
rikkomisesta**

4 §

Mitä 1—4 momentissa on säädetty, ei koske

arpajaislainsäädännössä tarkoitettua luvallista pelikasinotoimintaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Jarmo Rantanen*

1.

Laki**arpajaislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 1 päivänä syyskuuta 1965 annetun arpajaislain (491/65) 1 §:n 2 momentti ja 3 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (922/72) ja 3 §:n 4 momentti 25 päivänä maaliskuuta 1988 annetussa laissa (244/88), sekä *lisätään* 5 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista, koskee sekä tavara- että raha-arpajaisia, vedonlyöntiä ja muuta sellaista toimintaa, jossa siihen maksua vastaan osallistuvalla luvataan arpomisella tai muulla sattumaan perustuvalla toimituksella määrättävä voitto, niin myös peliautomaattien ja muiden pelilaitteiden tai pelien pitämistä maksua vastaan käytettävänä siten, että pelaaja voi saada voittona rahaa, tavaraa tai muun rahanarvoisen etuuden taikka niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkejä, mikäli asetuksella ei sellaisen pelin tai laitteen osalta, josta voittona voi saada tavaraa, muun rahanarvoisen etuuden tai niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkejä, *säädetä toisin*.

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista koskee sekä tavara- että raha-arpajaisia, vedonlyöntiä ja muuta sellaista toimintaa, jossa siihen maksua vastaan osallistuvalla luvataan arpomisella tai muulla sattumaan perustuvalla toimituksella määrättävä voitto, niin myös *pelikasinotoimintaa sekä muuta* peliautomaattien ja muiden pelilaitteiden tai pelien pitämistä maksua vastaan käytettävänä siten, että pelaaja voi saada voittona rahaa, tavaraa tai muun rahanarvoisen etuuden taikka niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkejä, mikäli asetuksella ei *säädetä toisin* sellaisen pelin tai laitteen osalta, josta *voi saada voittona* tavaraa, muun rahanarvoisen etuuden tai niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkejä.

3 §

Peliautomaattien ja muiden 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen pelilaitteiden ja pelien pitämiseen maksua vastaan käytettävänä voidaan antaa lupa automaattitoimintaa harjoittamaan perustetulle julkisoikeudelliselle yhdistykselle. Lupa voidaan antaa varojen hankkimiseksi yleisen kansanterveyden edistämiseen, lastensuojelun tukemiseen, aistiovallisten huoltamiseen, vanhusten huollon tukemiseen, invalidihuollon tukemiseen, nuorisokasvatuksen kehittämiseen, valmistautumiseen ihmishenkien suojelemiseen ja pelastamiseen suuronnettomuuksien

Peliautomaattien ja muiden 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen pelilaitteiden ja pelien pitämiseen maksua vastaan käytettävänä *sekä pelikasinotoimintaan* voidaan antaa lupa automaattitoimintaa harjoittamaan perustetulle julkisoikeudelliselle yhdistykselle. Lupa voidaan antaa varojen hankkimiseksi yleisen kansanterveyden edistämiseen, lastensuojelun tukemiseen, aistiovallisten huoltamiseen, vanhusten huollon tukemiseen, invalidihuollon tukemiseen, nuorisokasvatuksen kehittämiseen, valmistautumiseen ihmishenkien suojelemiseen ja

Voimassa oleva laki

sisä ja kaikille avoimien lomanviettopaikkojen hankkimiseen tai ylläpitämiseen taikka tähän verrattavaan lomanviettomahdollisuuksien edistämiseen sekä raittiustyöhön ja päihdehuollon edistämiseen.

Ehdotus

pelastamiseen suuronnettomuuksissa ja kaikille avoimien lomanviettopaikkojen hankkimiseen tai ylläpitämiseen taikka tähän verrattavaan lomanviettomahdollisuuksien edistämiseen sekä raittiustyöhön ja päihdehuollon edistämiseen.

5 §

Pelikasinoon ei saa päästää henkilöä, joka ilmeisesti on alle 18-vuotias taikka ilmeisesti alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumausaineen vaikutuksen alainen. Pelaaminen ei ole sallittua velaksi tai panttia vastaan. Pelin toimeenpanijalla on oikeus kieltää henkilöltä pelaaminen tai rajoittaa hänen pelaamistaan, jos häntä todennäköisin syin epäillään pelivilpistä taikka pelaaminen ilmeisesti on aiheuttanut tai on aiheuttamassa hänelle taloudellisesta tai terveydellisestä syystä johtuvaa sosiaalista haittaa.

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 199 .

2.

Laki**rikoslain 43 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain 43 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on 17 päivänä marraskuuta 1939 annetussa laissa (402/39), uusi 5 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

43 luku

Hyviä tapoja koskevien määräysten rikkomisesta

4 §

Mitä 1—4 momentissa on säädetty, ei koske arpajaislainsäädännössä tarkoitettua luvallista pelikasinotoimintaa.

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 199 .

Asetus

raha-automaattiasetuksen 2 ja 6 §:n muuttamisesta

Sisäasiainministerin esittelystä

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun raha-automaattiasetuksen (676/67) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 12 päivänä marraskuuta 1976 annetussa asetuksessa (884/76), sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on 16 päivänä marraskuuta 1979 annetussa asetuksessa (817/79), uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

— — — — —
Luvan pelikasinotoiminnan harjoittamiseen myöntää valtioneuvosto. Lupapäätöksessä on määrättävä:

- 1) luvan voimassaoloajasta;
- 2) pelikasinoiden lukumääristä ja sijaintipaikoista;
- 3) pelien ja pelilaitteiden laadusta ja enimmäismääristä;
- 4) pelipanosten enimmäismääristä;
- 5) pelikasinon aukioloajoista;
- 6) pelikasinoiden valvonnasta;
- 7) pelaamisessa sallituista maksuvälineistä; sekä
- 8) muista tarpeellisiksi katsotuista ehdoista.

6 §

Yhdistyksen tarkoituksena on hankkia varoja arpajaislain 3 §:n 4 momentissa mainittuihin tarpeisiin. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys pitää raha-automaatteja ja ajanvieteautomaatteja maksua vastaan käytettävänä, minä lisäksi yhdistys voi harjoittaa pelikasinotoimintaa. Yhdistyksellä on oikeus harjoittaa myös raha-automaattien ja ajanvieteautomaattien valmistusta ja myyntiä.

— — — — —

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .